

Liepājas veselības profils

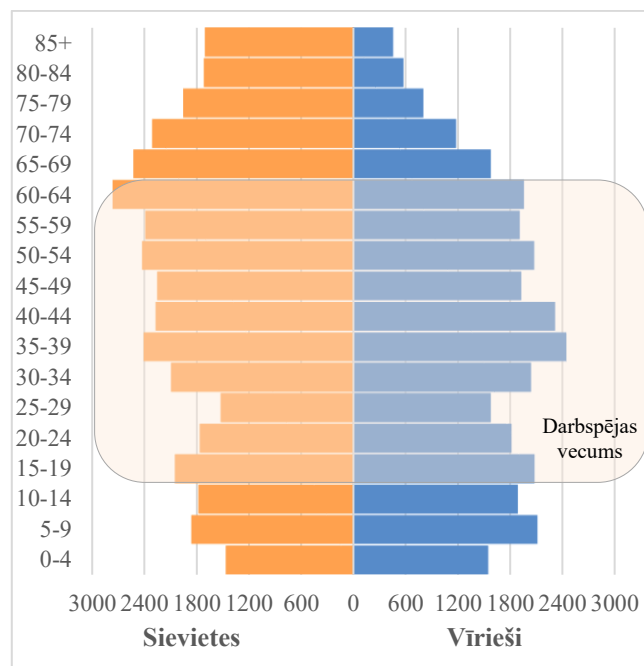
Šajā profilā apkopoti dati par būtiskākajiem veselības rādītājiem Liepājā laika periodā no 2015. gada līdz 2024. gadam. Informācija sagatavota, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes un Slimību profilakses un kontroles centra datus.

Plašāka informācija par Latvijas iedzīvotāju veselību pieejama mājaslapā www.spkc.gov.lv

Iedzīvotāju skaits: 67 421 (2024. g. beigās)
Procenti no Latvijas iedzīvotājiem: 3,6%
Iedzīvotāju dabiskā kustība 2024. g.: dzimuši 464, miruši 986 (CSP dati)

1.attēls. Liepājas pastāvīgo iedzīvotāju skaits vecuma un dzimuma sadalījumā 2024. gada beigās (CSP dati)

Pozitīvās tendences*

- ☑ Zemāka kopējā mirstība no SAS.
- ☑ Zemāka mirstība, kā arī potenciāli zaudēto mūža gadu rādītājs no ārējiem nāves cēloņiem.
- ☑ Samazinājusies saslimstība ar HIV un AIDS.
- ☑ Augstāks ģimenes ārstu, pediatru un internistu skaits, dinamiskā pieaug.
- ☑ Nedaudz augstāks ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju.

Problēmas un izaicinājumi*

- ☑ Augstāks demogrāfiskās slodzes līmenis.
- ☑ Augstāka priekšlaicīgā mirstība līdz 64 gadu vecumam no SAS.
- ☑ Augstāka saslimstība un mirstība no ļaundabīgiem audzējiem.
- ☑ Augstāka saslimstība ar ādas audzējiem, t.sk. melanomu, nekā vidēji valstī.
- ☑ 2024. gadā pieaugusi mirstība no gremošanas sistēmas slimībām.
- ☑ Augstāka mirstība no elpošanas sistēmas slimībām.
- ☑ Augstāka saslimstība ar cukura diabētu.
- ☑ Vairāk potenciāli zaudēto mūža gadu SAS, ļaundabīgo audzēju un gremošanas sistēmas slimību dēļ.

*Salīdzināts ar vidējo rādītāju valstī.

Tabulā attēloti jaunākie (2024. gads) veselību raksturojošie rādītāji **Liepājā** salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem valstī. Zem tabulas atrodams rādītāju aprēķina skaidrojums.

Vienkāršāki uzskatei izmantoti simboli un krāsas:

🔴 Rādītājs ir augstāks nekā vidēji valstī

🟢 Rādītājs ir zemāks nekā vidēji valstī

⚪ Rādītājs būtiski neatšķiras (<5%) no vidējā rādītāja valstī

● sarkans – negatīvs rādītājs

● zaļš – pozitīvs rādītājs

● oranžs – neitrāls rādītājs

	Indikators	Vidēji Latvijā	Liepājā	Tendence periodā Liepājā	Pozīcija pret vidējo rādītāju valstī
Veselības un veselības aprūpes rādītāji	1 Dzimstība	6,9	6,8		⚪
	2 Saslimstība ar ļaundabīgiem audzējiem	592	745		🔴
	3 Cukura diabēta pacientu relatīvais skaits	5572	5782		⚪
	4 Saslimstība ar HIV	9,6	7,4		🟢
	5 Saslimstība ar AIDS	2,5	0		-
	6 Saslimstība ar tuberkulozi	15,1	14,8		⚪
	7 Saslimstība ar laimboreliozī	19,2	23,6		🔴
	8 Saslimstība ar ērcu encefalītu	8,9	8,9		⚪
	9 Bērnu, kas dzimuši nepilngadīgām mātēm, īpatsvars no visiem dzīvi dzimušajiem, %	0,7	0,6		🟢
	10 Bērnu, kas dzimuši mātēm pēc 35 g. v., īpatsvars no visiem dzīvi dzimušajiem, %	28,8	25,6		🟡
	11 Dzīvi dzimušie ar zemu dzimšanas svaru (zem 2500 g), %	4,2	4,1		⚪
	12 Praktizējošo ārstu relatīvais skaits	34,4	31,6		🔴
	13 Praktizējošo ģimenes ārstu, internistu un pediatru relatīvais skaits	10,4	10,8		⚪
	14 Ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem/mājas vizīšu skaits	6,1/0,07	6,2/0,10		🟡/🟢
Mirstība**	15 Mirstība no sirds un asinsvadu sistēmas slimībām	727	710		⚪
	16 Mirstība no ļaundabīgiem audzējiem	294	341		🔴
	17 Mirstība no ārējiem nāves cēloņiem	77,3	51,6		🟢
	18 Mirstība no gremošanas sistēmas slimībām	62,5	75,3		🔴
	19 Perinatālā mirstība	4,8	3,9		🟢
	20 Zīdaiņu mirstība	1,5	3,9*		-
	21 Potenciāli zaudētie mūža gadi līdz 64 g. v.	4560	4762		⚪

Piezīmes: 1 Uz 1000 iedzīvotāju; 2 Jaunie gadījumi, uz 100 000 iedzīvotāju; 3 Uz 100 000 iedzīvotāju; 4-8 Jaunie gadījumi, uz 100 000 iedzīvotāju; 9-10 Īpatsvars procentos no dzīvi dzimušajiem mātēm visās vecuma grupās; 11 Īpatsvars procentos no visiem dzīvi dzimušajiem; 12 Praktizējošo ārstu skaits bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti, uz 10 000 iedzīvotāju; 13 Uz 10 000 iedzīvotāju; 14 Uz 1 iedzīvotāju; 15-18 Uz 100 000 iedzīvotāju attiecīgā vecuma grupā; 19 Uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušo; 20 Uz 1000 dzīvi dzimušo; 21 Uz 100 000 iedzīvotāju vecuma grupā 0-64 gadi.

Datu avoti: 1 CSP; 2-5 PREDA, SPKC; 6-8 VISUMS, SPKC; 9-11 Jaundzimušo reģistrs, SPKC; 12-13 Pārskats par iestādes personālu, SPKC; 14 Pārskats par ārstniecības iestādes darbību, SPKC; 15-21 Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāze, SPKC.

* Mazāk par 3 gadījumiem gadā

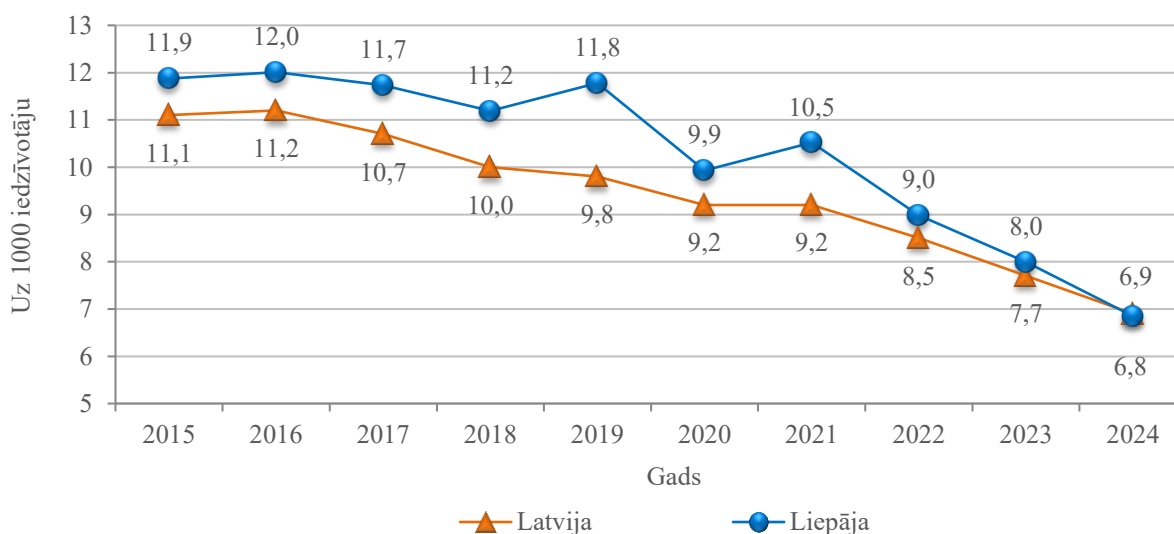
**Dati par Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņiem aktualizēti 31.07.2025.

Saite uz datu paneli SPKC mājas lapā: <https://www.spkc.gov.lv/lv/latvijas-regionu-un-pasvaldibu-veselibas-profilu>

Situācijas apraksts

2024. gada beigās Liepājā dzīvoja 67,4 tūkstoši iedzīvotāju, veidojot 3,6% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Pēc iedzīvotāju skaita Liepāja ir trešā lielākā pilsēta Latvijā. Demogrāfiskās slodzes līmenis¹ Liepājā ir augstāks nekā vidēji valstī – 2024. gadā rādītājs bija 642 (vidēji Latvijā 619), kas saistīts gan ar augstāku bērnu, gan ar senioru īpatsvaru Liepājas iedzīvotāju vidū – 2024. gadā bērni līdz 14 gadu vecumam veidoja 15,6% (vidēji valstī 15,3%), bet seniori virs 64 gadu vecuma – 21,8% (vidēji valstī 21,7%) no visiem iedzīvotājiem; 3% iedzīvotāju Liepājā ir vecāki par 85 gadiem, no tiem 10 personas – 100 un vairāk gadus veci. Kopš 2015. gada iedzīvotāju skaits Liepājā dinamikā ir samazinājies par 4,1% (vidēji valstī par 5,0%); 76% Liepājas iedzīvotāju pilsētā dzīvo ilgāk nekā 8 gadus vai ir te dzimuši. Liepājā, tāpat kā Latvijā kopumā, samazinās **dzimstība**, tomēr līdz 2023. gadam tā saglabājās augstāka nekā vidēji valstī (skatīt 2. attēlu), bet 2024. gadā ir nedaudz jau zem vidējā rādītāja (6,8 dzimušie uz 1000 iedzīvotāju). Augstākā dzimstība reģistrēta 2016. gadā, kad dzimušo skaits uz 1000 iedzīvotāju sasniedza 12,0 (836 jaundzimušie), bet zemākā dzimstība fiksēta 2024. gadā, kad reģistrēti vien 6,8 dzimušie uz 1000 iedzīvotāju (464 jaundzimušie) (skatīt 2. attēlu), tomēr šī situācija nav unikāla Liepājai.

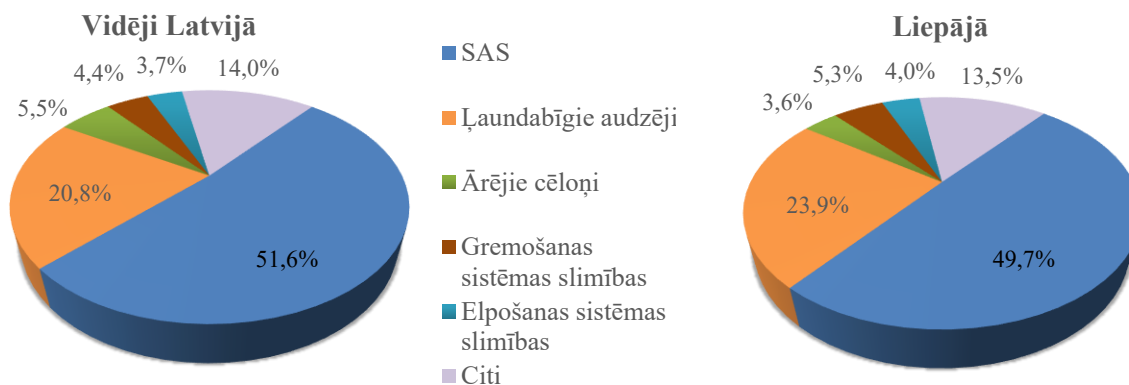
2.attēls. Dzimstība Liepājā un vidēji Latvijā, uz 1000 iedzīvotāju (CSP dati)

Nepilngadīgām mātēm dzimušo bērnu skaits Liepājā dinamikā ir mainīgs, no 3 līdz 10 jaundzimušajiem gadā, 2024. gadā – 3 (0,6% no visiem dzimušajiem, Latvijā vidēji – 0,7%). Jaundzimušo īpatsvars ar **zemu dzimšanas svaru** (zem 2,5 kg) dinamikā svārstās, 2024. gadā šis rādītājs bija 4,1% (vidēji valstī 4,2%). Nelielās dzimstības dēļ gan **perinatālā mirstība** (nedzīvi dzimušie un pirmajā dzīves nedēļā mirušie), gan **zīdaiņu mirstība** (līdz 1 gada vecumam) Liepājā dinamikā svārstās.

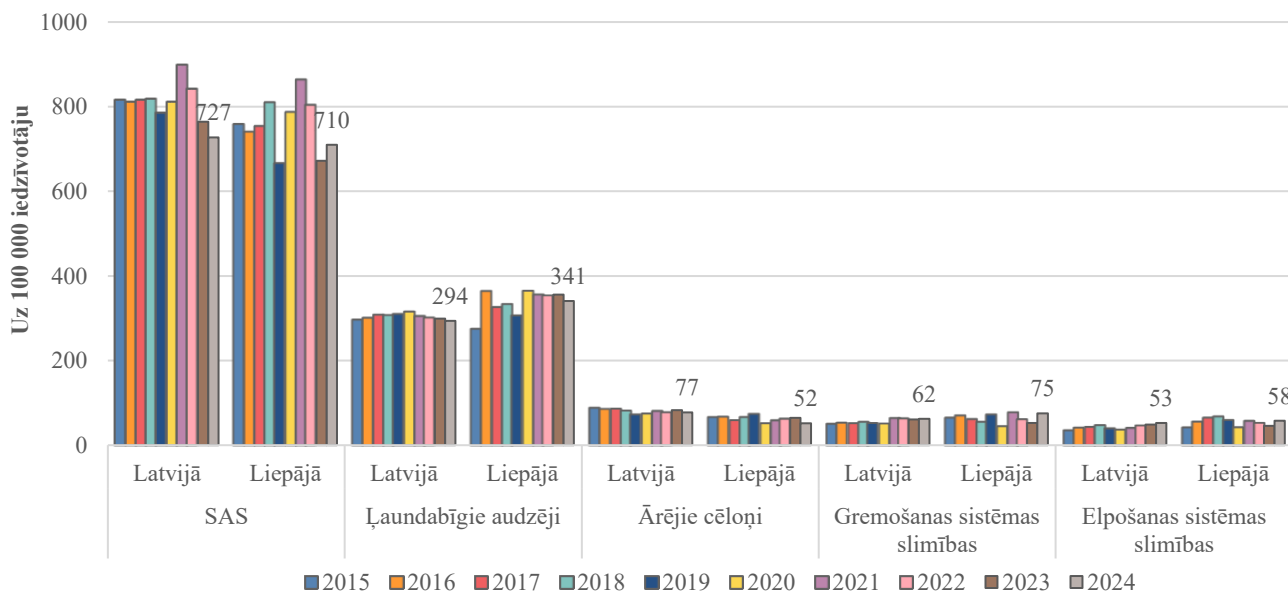
¹ Rādītājs, kas raksturo bērnu (0-14 g. v.) un pensijas vecuma (65+ g. v.) iedzīvotāju skaita attiecību pret darbspējas vecuma iedzīvotājiem (15-64 g. v.). Rādītāju izsaka uz 1000 iedzīvotāju.

3. attēls. Galvenie nāves cēloņi 2024. gadā, īpatsvars procentos

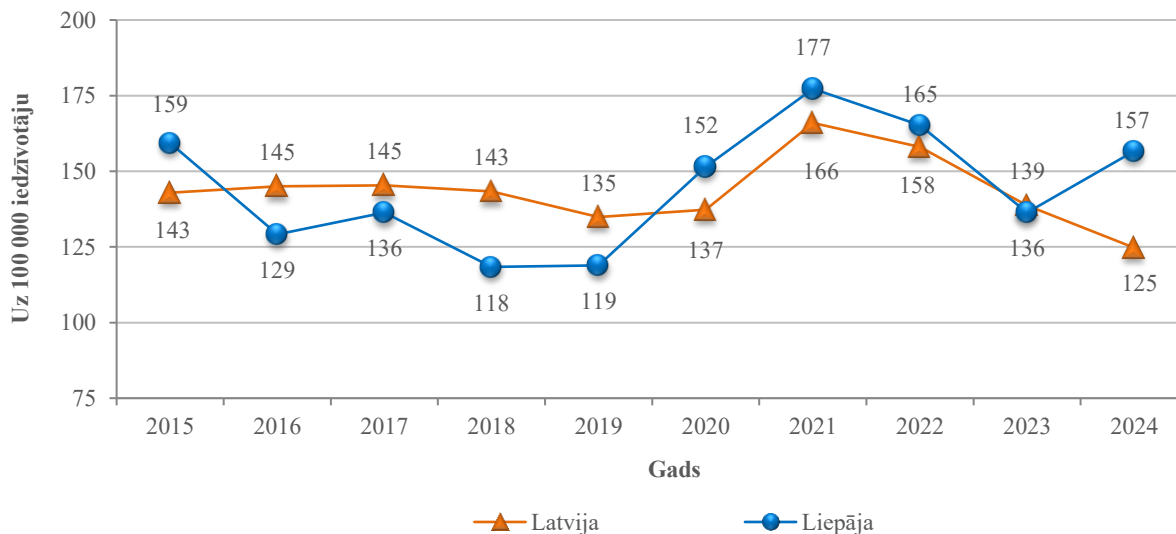
Galvenie nāves cēloņi gadu no gada ir nemainīgi – sirds un asinsvadu slimības, ļaundabīgie audzēji, ārējie nāves cēloņi un gremošanas sistēmas slimības, kā arī elpošanas sistēmas slimības. No 2020. līdz 2022. gadam kā viens no galvenajiem nāves cēloņiem Latvijā bija arī Covid-19, šajā laika periodā kļūstot par trešo biežāko nāves cēloni. 2023. gadā mirušo skaits no Covid-19 būtiski samazinājās, veidojot jau mazāk nekā 2% no visiem nāves cēloņiem, bet 2024. gadā vien 0,5%. Galvenais nāves cēlonis gan Liepājā, gan Latvijā kopumā ir sirds un asinsvadu slimības (2024. g. Liepājā 50% no visiem mirušajiem) un ļaundabīgie audzēji (attiecīgi 24%). Trešais izplatītākais nāves cēlonis Liepājā ir gremošanas sistēmas slimības (5,3%), ceturtais – elpošanas sistēmas slimības (4,0%), piektais – ārējie nāves cēloņi (3,6%) (skatīt 3. un 4. attēlu).

4. attēls. Galvenie nāves cēloņi 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Mirstība no sirds un asinsvadu slimībām (SAS) ir biežākais nāves cēlonis Latvijas iedzīvotāju vidū un veido pusi no visiem nāves cēloņiem, t. sk. arī Liepājā. Visā periodā mirstība no SAS Liepājā ir zemāka nekā vidēji valstī, 2024. gadā – par 2,5% zemāka (skatīt 4. attēlu). Priekšlaicīga mirstība (līdz 64 gadu vecumam) no SAS Liepājā kopš 2020. gada pieaug un visu Covid-19 pandēmijas laiku ir bija augstāka nekā vidēji valstī; arī 2024. gadā rādītājs ir pieaudzis. (skatīt 5. attēlu).

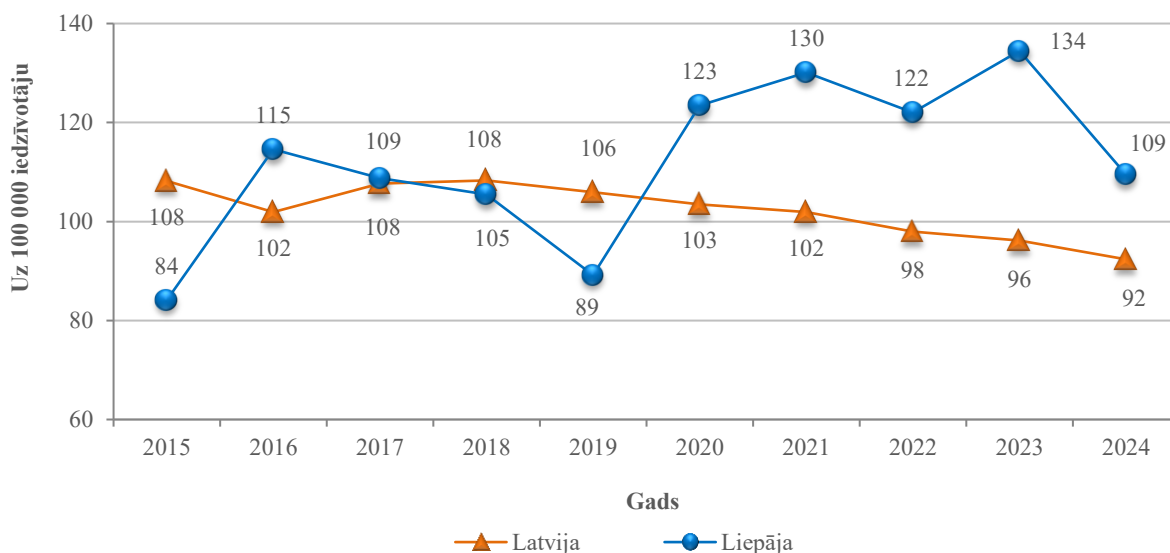
5.attēls. Priekšlaicīga mirstība no SAS 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

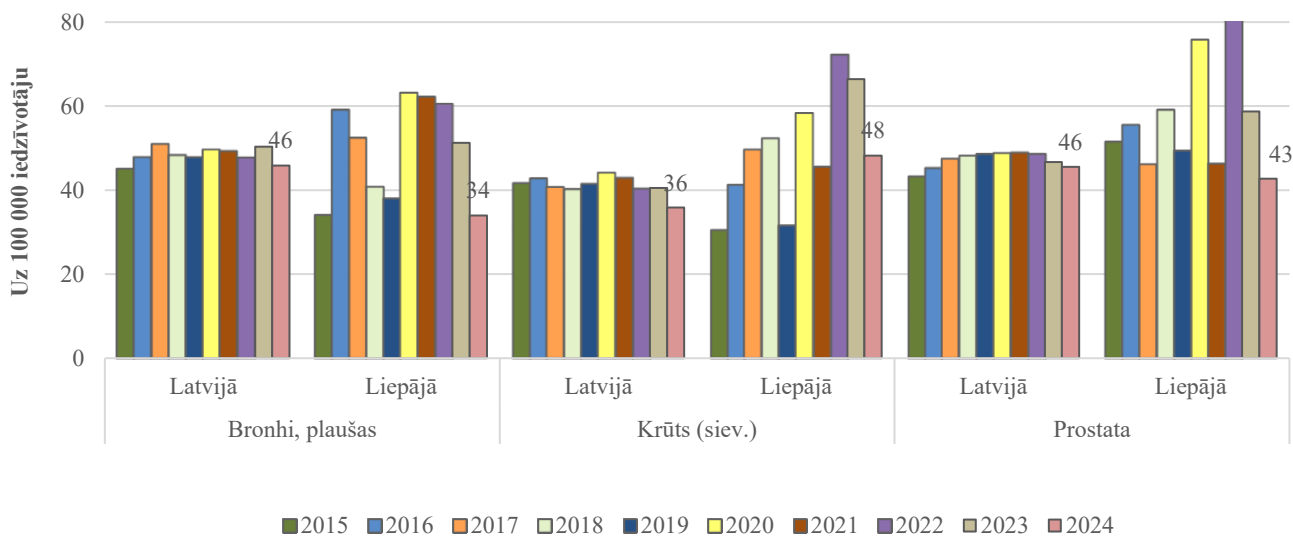
Ļaundabīgie audzēji ir otrs biežākais nāves cēlonis kā Latvijā, tā Liepājā.

Mirstība no ļaundabīgajiem audzējiem Liepājā kopš 2016. gada ir augstāka nekā vidēji Latvijā; pēdējos četrus gadus ir novērojama mirstības samazināšanās, tomēr tā aizvien pārsniedz vidējo rādītāju valstī (2024. gadā – par 16%) (skatīt 4. attēlu). Līdzīgas tendences novērojamas arī attiecībā uz priekšlaicīgu mirstību (līdz 64 gadu vecumam) (skatīt 6. attēlu). Kāpums 2020. gadā saistīts ar mirstības no bronhu un plaušu audzēja pieaugumu – katrs ceturtais priekšlaicīgas nāves cēlonis bija bronhu un plaušu audzējs.

6.attēls. Priekšlaicīga mirstība no ļaundabīgajiem audzējiem 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

7.attēls. Mirstība no biežākajiem ļaundabīgajiem audzējiem 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Augstākā mirstība ļaundabīgo audzēju grupā Liepājā, līdzīgi kā Latvijā kopumā, ir no bronhu un plaušu audzēja, prostatas audzēja vīriešiem, krūts audzēja sievietēm un resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzējiem. Dinamikā rādītāji ir mainīgi, atsevišķos gados esot gan augstākiem, gan zemākiem nekā vidēji valstī (skatīt 7. attēlu).

Liepājā mirstība no bronhu un plaušu audzējiem līdz 2020. gadam dinamikā svārstījās, bet, sākoties Covid-19 pandēmijai, pieauga un saglabājās augsta; 2024. gadā mirstība ir samazinājusies un ir zem vidējā rādītāja Latvijā (skatīt 7. attēlu). Kopumā laika periodā no 2015. līdz 2024. gadam Liepājā reģistrēti 339 nāves gadījumi no bronhu un plaušu audzējiem, 2024. gadā – 23. Salīdzinoši 2020. gadā Liepājā no bronhu un plaušu audzēja nomira 43 personas. Gan Latvijā, gan Liepājā mirstība ir daudz augstāka vīriešiem nekā sievietēm (Liepājā 3:1). Mirstība no bronhu un plaušu audzēja strauji pieaug pēc 55 gadu vecuma, $\frac{2}{3}$ mirušo ir vecumā no 60 līdz 79 gadiem.

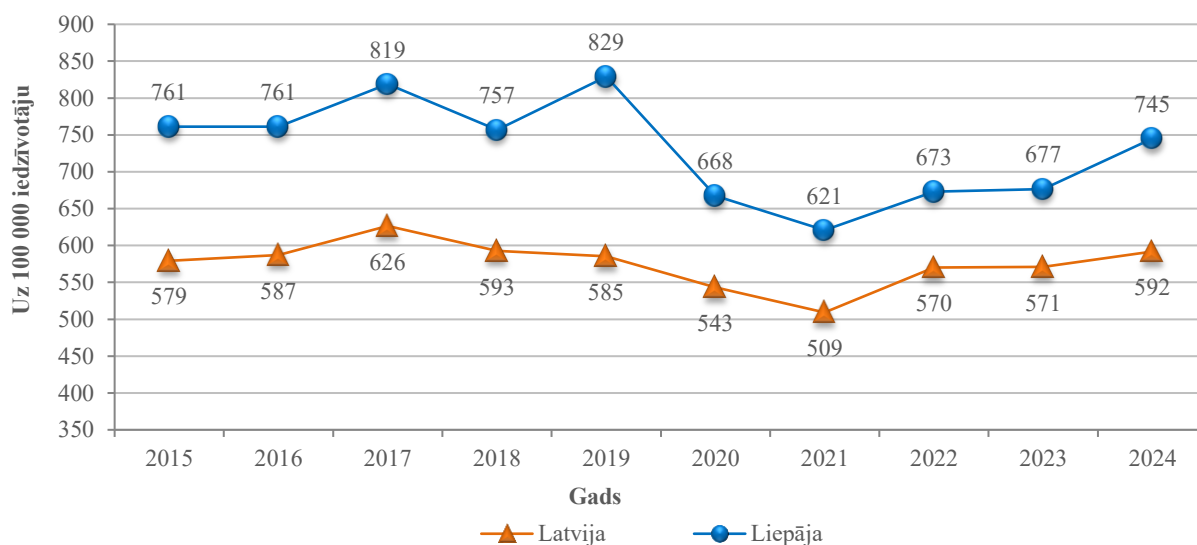
Krūts audzējs sievietēm ir izplatīts nāves cēlonis ļaundabīgo audzēju grupā, kurš skar arī gados jaunas sievietes – Liepājā no 2015. līdz 2024. gadam 26% mirušo ir bijušas jaunākas par 64 gadiem. Dinamikā mirstība ir mainīga, ar tendenci pieaugt; kopš 2020. gada augstāka nekā vidēji Latvijā (skatīt 7. attēlu); 2024. gadā mirušo īpatsvars samazinājies, salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem, tik un tā saglabājoties par 35% augstākam nekā vidēji Latvijā.

Prostatas audzējs vīriešiem Latvijā ir starp galvenajiem nāves cēloņiem ļaundabīgo audzēju grupā; pārsvarā tas skar vīriešus vecuma grupā virs 70 gadiem (~80% no visiem mirušajiem). Liepājā mirstība no šiem audzējiem dinamikā ir mainīga; 2024. gadā mirstība no prostatas audzēja bija par 6% zemāka nekā vidēji Latvijā (skatīt 7. attēlu).

Citi bieži izplatīti ļaundabīgie audzēji Liepājā ir resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzēji, aizkuņģa dziedzera ļaundabīgais audzējs, kuņģa ļaundabīgais audzējs un urīnizvadorgānu ļaundabīgie audzēji.

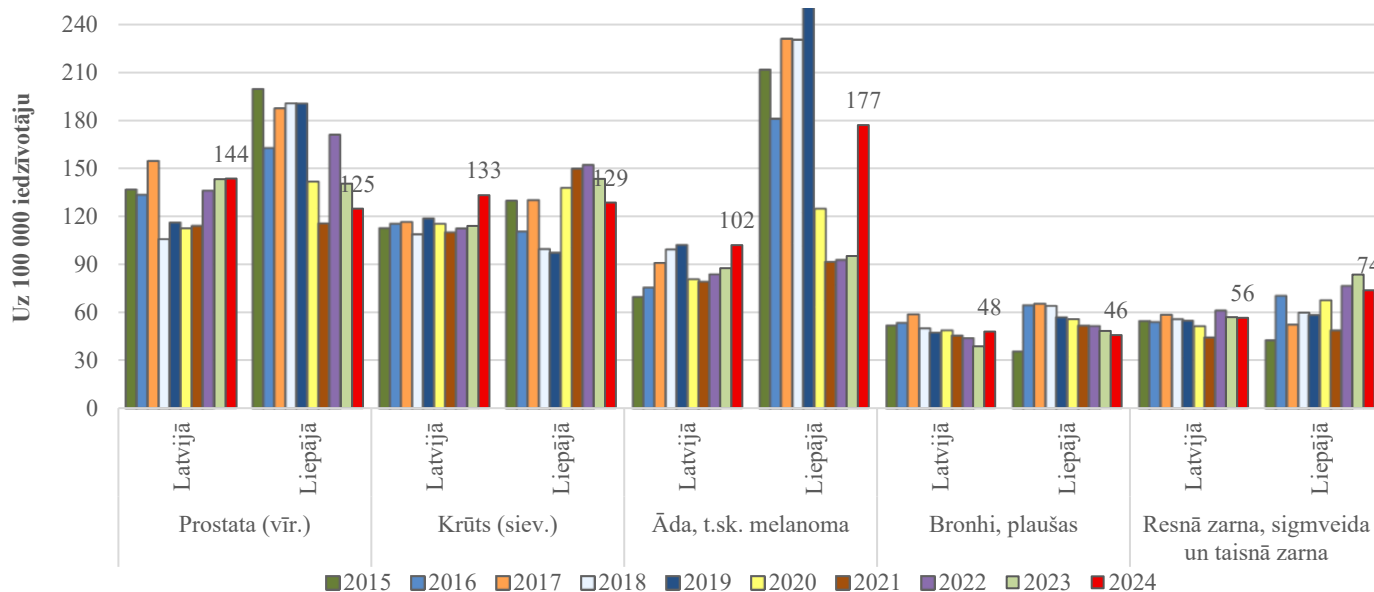
Mirstības no ļaundabīgajiem audzējiem rādītāji jāvērtē kopā ar saslimstības līmeni. Ik gadu Liepājā reģistrē ap 500 jaunus saslimšanas gadījumus ar kādu onkoloģisku slimību. **Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem** dinamikā ir mainīga, tomēr augstāka nekā vidēji Latvijā (skatīt 8. attēlu). Arī saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem līdz 64 gadu vecumam Liepājā dinamikā ir mainīga, tomēr saglabājas visā periodā augstāka nekā vidēji Latvijā; 2024. gadā Liepājā reģistrēti 334 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju līdz 64 gadu vecumam (vidēji Latvijā 286).

8. attēls. Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Līdzīgi kā vidēji Latvijā, biežāk diagnosticētie audzēji Liepājā ir prostatas audzējs vīriešiem, krūts audzējs sievietēm, ādas audzēji, t.sk. melanoma, bronhu un plaušu audzēji un resnās, sigmoidā un taisnās zarnas audzēji (skatīt 9. attēlu).

9. attēls. Saslimstība ar biežākajiem ļaundabīgajiem audzējiem 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Visbiežāk diagnosticētais ļaundabīgais audzējs Latvijā ir prostatas audzējs vīriešiem, tomēr Liepājā visbiežāk diagnosticē ādas ļaundabīgos audzējus, t.sk. melanomu – no 2015. līdz 2024. gadam kopumā reģistrēti 1173 jauni saslimšanas gadījumi, no tiem 234 (20%) iedzīvotājiem līdz 64 gadu vecumam. Covid-19 pandēmijas laikā no jauna diagnosticēto gadījumu skaits bija strauji sarucis, bet 2024. gadā atkal pieaudzis, pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 74% (skatīt 9. attēlu), kad Liepājā diagnosticēti 120 jauni saslimšanas gadījumi.

Prostatas ļaundabīgais audzējs ir otrs biežāk diagnosticētais ļaundabīgais audzējs Liepājā. Prostatas ļaundabīgā audzēja diagnostika ir samērā vienkārša, kā arī Latvijā ir ieviesta valsts apmaksāta prostatas vēža skrīninga programma vīriešiem no 50 līdz 75 gadu vecumam. Liepājā pirmreizēji reģistrēto gadījumu skaits ar prostatas audzēju dinamikā svārstās, līdz 2022. gadam saglabājoties augstākam nekā vidēji valstī – 2023. un 2024. gadā no jauna diagnosticēto prostatas ļaundabīgo audzēju skaits samazinājies, 2024. gadā – par 13% zemāks nekā vidēji valstī. Visaugstākā saslimstība reģistrēta 2016. gadā – 199 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (62 jauni gadījumi).

Trešais biežāk diagnosticētais ļaundabīgais audzējs Liepājā ir krūts ļaundabīgais audzējs sievietēm. Arī krūts ļaundabīgā audzēja savlaicīga diagnostika ir iekļauta valsts apmaksātā skrīninga programmā sievietēm no 50 līdz 68 gadu vecumam. Apmēram puse diagnosticēto gadījumu ir sievietēm vecumā no 60 līdz 80 gadiem; ik gadu krūts audzējs tiek diagnosticēts arī sievietēm, kas jaunākas par 30 gadiem. Liepājā pirmreizēji reģistrēto gadījumu skaits ar krūts audzēju dinamikā svārstās, Covid-19 pandēmijas laikā pieaudzis. 2024. gadā no jauna diagnosticēto saslimšanas gadījumu skaits samazinājies, būtiski neatšķiroties no vidējā rādītāja valstī (par 3% zemāks) (skatīt 9. attēlu).

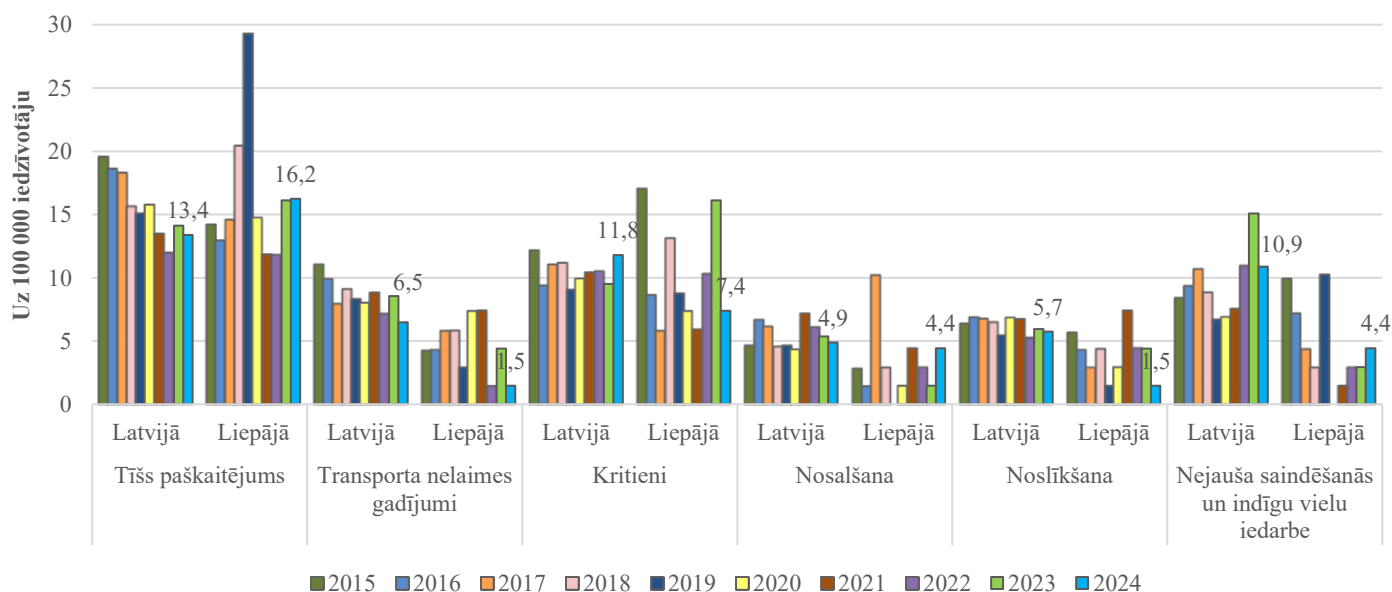
Resnās, sigmveida un taisnās zarnas ļaundabīgie audzēji ir iekļauti valsts apmaksātā skrīninga programmā iedzīvotājiem no 50 līdz 74 gadu vecumam. Lai gan slimība var skart arī gados jaunus cilvēkus, saslimstība ar šiem audzējiem strauji pieaug pēc 50 gadu vecuma. Liepājā pirmreizēji reģistrēto resnās, sigmveida un taisnās zarnas ļaundabīgo audzēju gadījumu skaits pēdējos trīs gados ir pieaudzis, pārsniedzot 50 gadījumus gadā; 2024. gadā saslimstība bija par 31% augstāka nekā vidēji valstī (skatīt 9. attēlu).

Citi biežāk diagnosticētie ļaundabīgie audzēji Liepājā ir bronhu un plaušu ļaundabīgie audzēji, kuņģa ļaundabīgais audzējs, dzemdes kakla ļaundabīgais audzējs – saslimstība ar visiem šiem audzējiem Liepājā 2024. gadā bija augstāka nekā vidēji Latvijā.

Mirstība no **ārējiem nāves cēloņiem** (piemēram, pašnāvības, transporta nelaimes gadījumi, vardarbība, dūmu un uguns iedarbe, kritieni, noslīkšana, saindēšanās u.c.) Liepājā ir zemāka nekā vidēji valstī, 2024. gadā veidojot vien 3,6% no visiem nāves cēloņiem (skatīt 3. un 4. attēlu); 2024. gadā ir arī reģistrēts mazākais mirušo skaits no ārējiem cēloņiem visā aplūkotajā periodā – 35 gadījumi jeb 52 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju, kas ir par 33% mazāk nekā vidēji valstī.

No visām ārējo cēloņu dēļ mirušajām personām Liepājā 85% bija jaunākas par 65 gadiem, 69% bija vīrieši. Daļa mirušo ir bijuši alkohola reibumā – 2024. gadā no visiem bojā gājušajiem ārējo cēloņu dēļ Liepājā alkohola reibumā bija 27% (7 personas), t. sk. 3 personām alkohola daudzums asinīs pārsniedza 1,5 promiles.

10. attēls. Mirstība no izplatītākajiem ārējiem nāves cēloņiem 2015.–2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Dinamikā mirstība no dažādiem ārējiem cēloņiem ir viļņveidīga, jo katrs nāves gadījums būtiski ietekmē relatīvā rādītāja tendenci.

Visizplatītākais ārējais cēlonis Liepājā ir pašnāvības. Laika periodā kopā no 2015. gada līdz 2024. gadam no pašnāvībām Liepājā mirušas 111 personas. Vislielākais pašnāvību skaits reģistrēts 2019. gadā – 29 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (20 personas), pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 94%; liels pašnāvību skaits ir reģistrēts arī gadu iepriekš – 2018. gadā (skatīt 10. attēlu). No 2020. līdz 2022. gadam pašnāvību skaits samazinājās, bet pēdējos divos gados atkal pieaudzis, 2024. gadā pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 21%. ~90% pašnāvību Liepājā veikušas personas, kuras jaunākas par 65 gadiem, kā arī 80% no visām pašnāvībām veikuši vīrieši.

Būtisks ārējais nāves cēlonis Liepājā ir kritieni. Kopumā šajā periodā dzīvību zaudējušas 69 personas, no kurām 49% bija jaunākas par 65 gadiem. Visaugstākā mirstība reģistrēta 2015. gadā, kad reģistrēti 17 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (12 personas), pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 40%. Otrs pīķis sasniegts 2023. gadā, kad reģistrēti 16 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (11 personas). 2024. gadā šis rādītājs ir samazinājies un ir par 37% zemāks nekā vidēji Latvijā (skatīt 10. attēlu). Kā biežākie nāves cēloņi ir nokrišana no augstuma, pārsvarā izkrišana pa logu, bet gados veciem cilvēkiem – pakļupšana vai sadzīviska rakstura kritieni uz zemes.

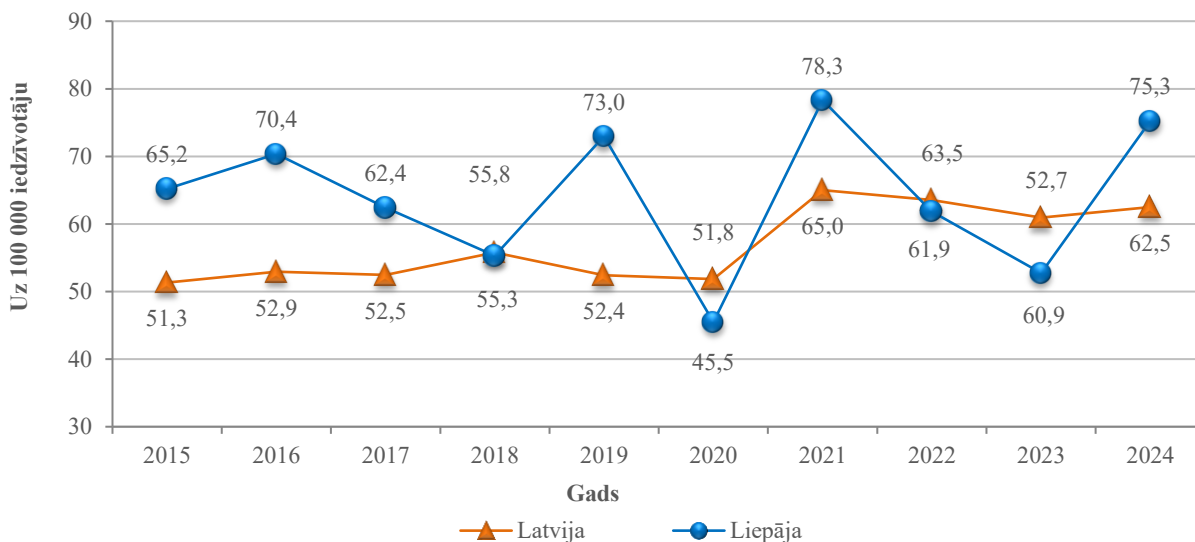
Transporta nelaimes gadījumi un tajos bojāgājušie ir nopietns sabiedrības veselības izaicinājums Latvijā. Dinamikā mirstība transporta nelaimes gadījumos Latvijā samazinās. Liepājā kopumā no 2015. līdz 2024. gadam transporta nelaimes gadījumos mirusi 31 persona; situācija pa gadiem ir mainīga, tomēr mirstība šī cēloņa dēļ Liepājā katru gadu ir zemāka nekā vidēji valstī, 2024. gadā – četras reizes zemāka (skatīt 10. attēlu). 61% bojāgājušo bija jaunāki par 65 gadiem, to skaitā – arī nepilngadīgie. Transporta nelaimes gadījumos būtiska loma ir alkohola lietošanai: Liepājā laika periodā no 2015. gada līdz 2024. gadam 28% no visiem transporta nelaimes gadījumos bojāgājušajiem, kuri bija vecāki par 15 gadiem, asinīs bija konstatēts alkohols (vidēji Latvijā 41%).

Pēdējos trīs gados gan Latvijā, gan Liepājā pieaugusi mirstība no nejaušas saindēšanās un indīgu vielu iedarbes – galvenokārt no saindēšanās ar alkoholu, bet izplatīta ir arī saindēšanās ar medikamentiem un dažādām narkotiskajām un halucinogēnām vielām. Kopumā no 2015. gada līdz 2024. gadam Liepājā no nejaušas saindēšanās un indīgu vielu iedarbes mirušas 32 personas, tajā skaitā 19 no saindēšanās ar alkoholu. 2024. gadā ir pieaudzis mirušo skaits šo cēloņu grupā, tomēr tas ir par 60% zemāks kā vidēji valstī un par 57% zemāks nekā 2019. gadā Liepājā.

Atsevišķos gados ir reģistrēta augsta mirstība no tādiem ārējiem nāves cēloņiem kā nosalšana (2017. gadā – 7 personas), slepkavības (2016. un 2022. gadā – 5 personas), dūmu, uguns un liesmu iedarbe (2021. gadā – 5 personas), noslīkšana (2021. gadā – 5 personas). Kopumā mirstība no ārējiem nāves cēloņiem Liepājā ir zemāka nekā vidēji Latvijā.

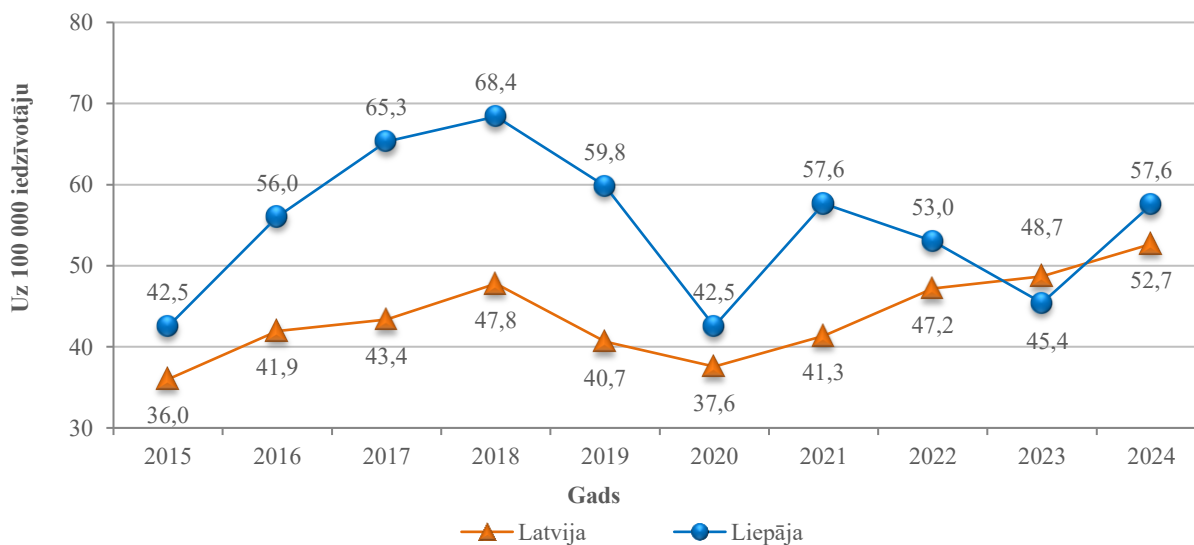
Mirstība no **gremošanas sistēmas slimībām** Liepājā dinamikā svārstās pa gadiem; 2024. gadā ir pieaugusi, pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 17% (skatīt 4. un 11. attēlu). Gremošanas sistēmas slimības, it sevišķi ar alkohola lietošanu saistītās, bieži vien ir priekšlaicīgas nāves cēlonis – Liepājā 2024. gadā 63% no visiem mirušajiem no gremošanas sistēmas slimībām bija jaunāki par 65 gadiem. Nozīmīgākais nāves cēlonis gremošanas sistēmas slimību grupā ir aknu fibroze un ciroze (28% no visām gremošanas sistēmas slimībām), alkohola izraisītas aknu slimības (27%), zarnu asinsvadu slimības (22%). Gan Latvijā, gan Liepājā no gremošanas sistēmas slimībām mirušo vīriešu un sieviešu proporcija ir apmēram līdzīga – Liepājā dzimumu sadalījums ir 49% vīrieši un 51% sievietes.

11. attēls. Mirstība no gremošanas sistēmas slimībām 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

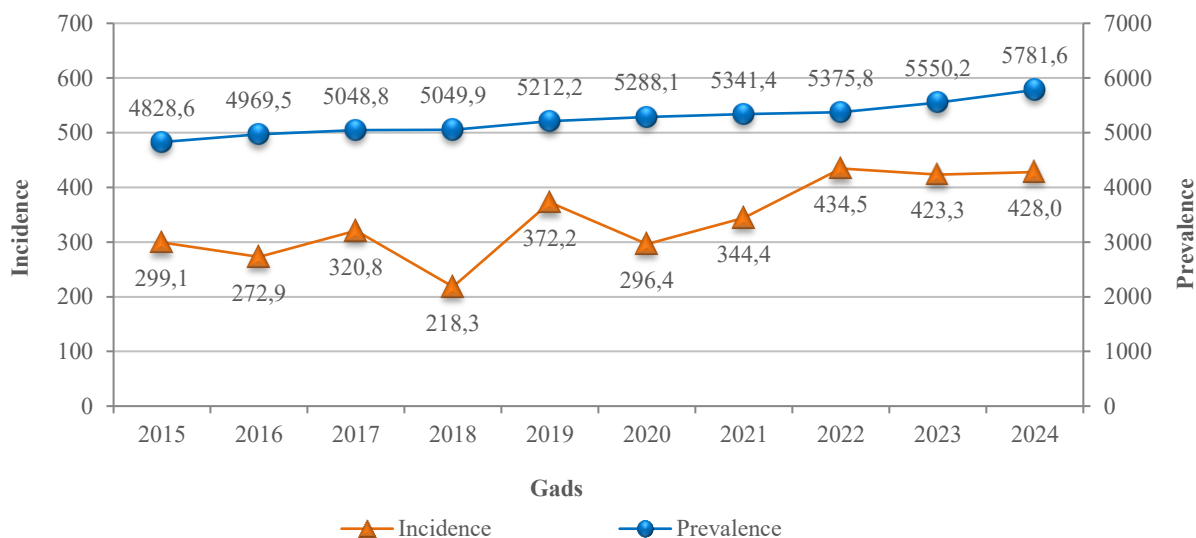
Mirstība no **elpošanas sistēmas slimībām** Liepājā ir augstāka nekā vidēji Latvijā, izņemot 2023. gadu (skatīt 3., 4. un 12. attēlu). 2024. gadā relatīvais rādītājs ir pieaudzis, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem un ir par 8% augstāks nekā vidēji Latvijā. Galvenais nāves cēlonis elpošanas sistēmas slimību grupā ir pneimonija (54%) un hroniskas dziļāko elpceļu slimības (39%), visbiežāk – hroniska obstruktīva plaušu slimība ar akūtu dziļāko elpceļu infekciju. 60% mirušo ir vīrieši, 70% mirušo bija vecāki par 64 gadiem.

12. attēls. Mirstība no elpošanas sistēmas slimībām 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

No jauna reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits (incidence) ar **cukura diabētu** uz 100 000 iedzīvotāju Liepājā ir nedaudz augstāks nekā vidēji Latvijā un no 2022. līdz 2024. gadam reģistrēts augstākais no jauna reģistrēto cukura diabēta pacientu skaits kopš 2015. gada; 2024. gadā Liepājā diagnoze “cukura diabēts” uzstādīta 290 personām, izsakot uz iedzīvotāju skaitu, šis rādītājs pārsniedza vidējo rādītāju valstī par 12%. Kopējais cukura diabēta pacientu relatīvais skaits (prevalence) Liepājā dinamikā stabili pieaug, saglabājoties augstākam nekā vidēji Latvijā – 2024. gadā 5782 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (vidēji Latvijā 5572). Mirstībai no cukura diabēta Liepājā nav noteiktas tendences, atsevišķos gados tā ir gan augstāka, gan zemāka nekā vidēji valstī; 2024. gadā samazinājies līdz 22 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotāju, esot par 24% zemākai nekā vidēji valstī (Latvijā 29 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju).

13.attēls. Cukura diabēta izplatība Liepājā 2015.-2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

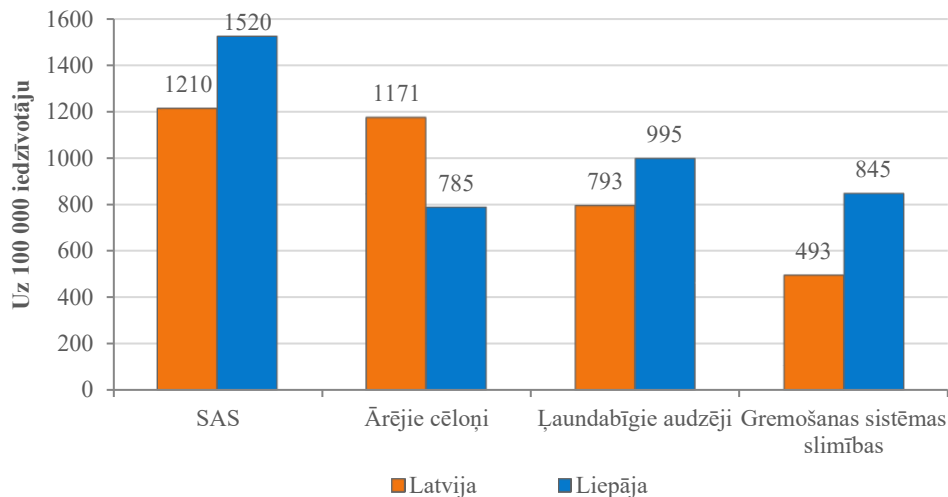
Kopš 2015. gada saslimstība ar atsevišķām **infekcijas slimībām** – tuberkulozi, STI, HIV, AIDS un ērcu pārnēsātajām slimībām Liepājā ir samazinājusies, bet vērtējot atsevišķi pa gadiem – mainīga, it sevišķi tas izteikti ir saslimstības ar ērcu pārnēsāto infekcijas slimību gadījumos. No jauna reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits Liepājā ar ērcu encefalītu svārstās no 1 līdz 18 gadījumiem gadā; 2024. gadā saslimstība bija par 62% zemāka nekā 2023. gadā, līdzīga kā vidēji valstī, rēķinot uz 100 000 iedzīvotāju (skatīt tabulu). Saslimstība ar laimboreliozī Liepājā dinamikā svārstās no 3 līdz 18 gadījumiem gadā, pēdējos trīs gadus pieaugusi, 2024. gadā pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 23% (skatīt tabulu).

Saslimstība ar tuberkulozi dinamikā nav ar noteiktu tendenci. No 2015. līdz 2024. gadam no jauna reģistrēto gadījumu skaits svārstās no 4 līdz 23 gadījumiem gadā; 2024. gadā rādītājs uz 100 000 iedzīvotāju ir nedaudz zemāks kā vidēji valstī (Liepājā 14,8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju, vidēji Latvijā – 15,1).

Saslimstība ar HIV Liepājā dinamikā svārstās, 2023. un 2024. gadā – samazinājusies. No 2015. gada līdz 2024. gadam Liepājā reģistrēti 106 jauni saslimšanas gadījumi ar HIV; augstākais saslimšanas gadījumu skaits reģistrēts 2017. gadā – 17. 2024. gadā bija reģistrēti 5 jauni saslimšanas gadījumi (rēķinot uz 100 000 iedzīvotāju – 7,4 gadījumi, vidēji Latvijā – 9,6 gadījumi). No jauna reģistrēto AIDS gadījumu skaits Liepājā svārstās no 0 līdz 6 gadījumiem gadā, pēdējos trīs gados nav reģistrēts neviens jauns saslimšanas gadījums.

2024. gadā **potenciāli zaudēto mūža gadu (PZMG)** rādītājs līdz 64 gadu vecumam uz 100 000 iedzīvotāju Liepājā bija augstāks nekā vidēji valstī – 4761, kamēr vidēji valstī – 4560 (skatīt tabulu). Dinamikā rādītājs ir mainīgs, pēdējos divus gadus samazinājies.

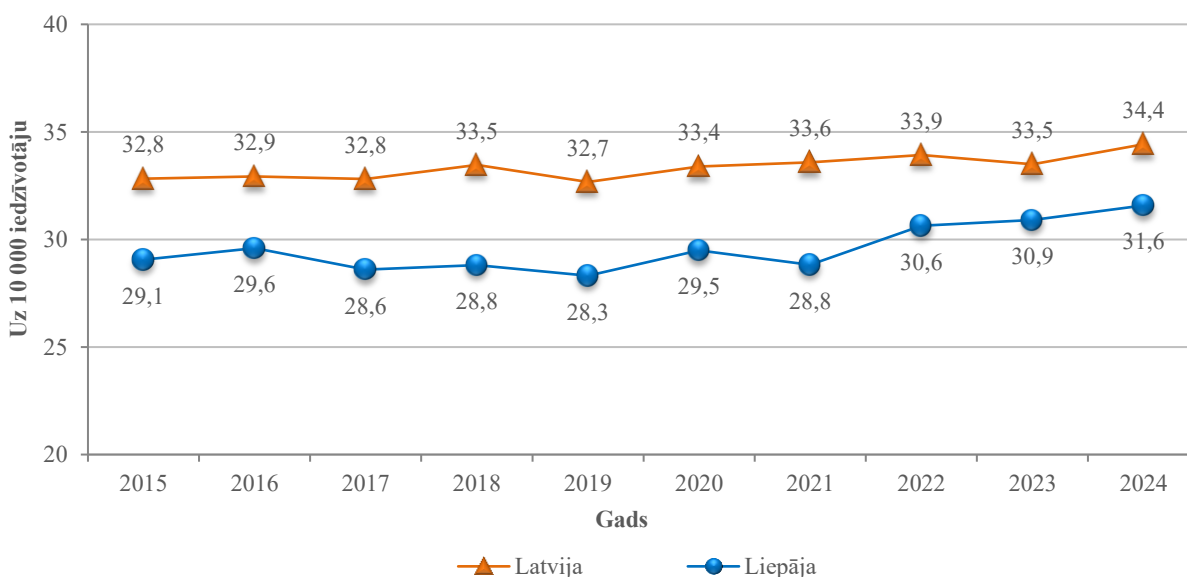
14. attēls. Potenciāli zaudētie mūža gadi 0-64 g. v. 2024. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Divās galvenajās nāves cēloņu grupās potenciāli zaudēto mūža gadu rādītājs Liepājā ir augstāks nekā vidēji valstī, bet ārējo cēloņu grupā – zemāks. Augsts ir potenciāli zaudēto mūža gadu rādītājs gremošanas sistēmu slimību grupā (skatīt 14. attēlu). Līdzīgi kā vidēji valstī visvairāk potenciāli zaudēto mūža gadu Liepājā ir sirds un asinsvadu slimību dēļ. Otrs nozīmīgākais cēlonis, kura dēļ tiek zaudēti daudz mūža gadu, ir ļaundabīgie audzēji. Trešajā vietā ierindojas gremošanas sistēmas slimības, bet ceturtajā – ārējie cēloņi.

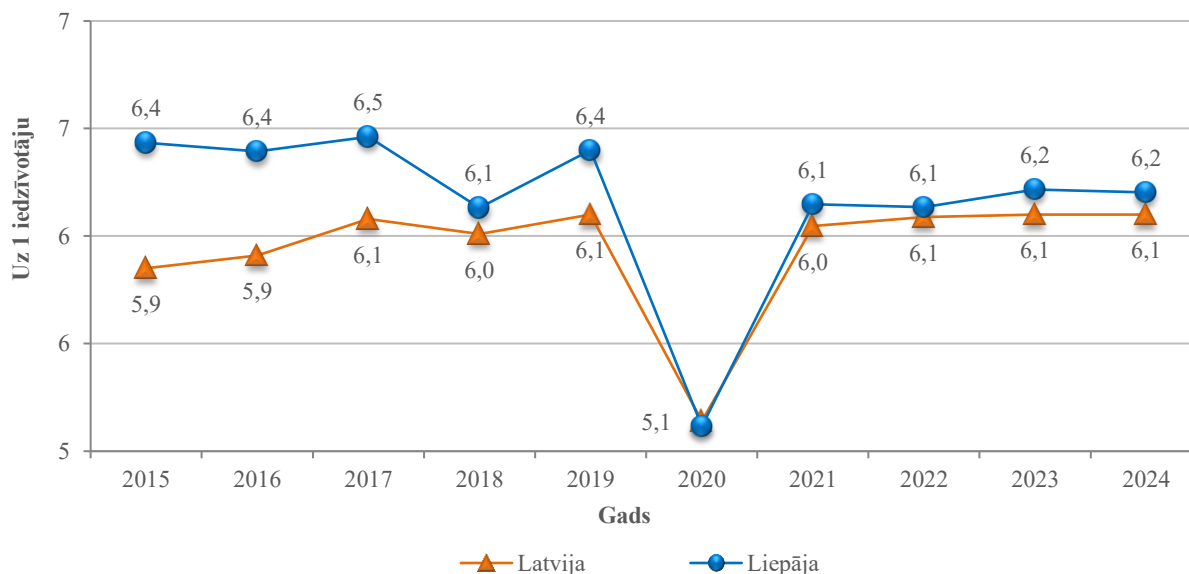
Lai gan Liepājā ir divas slimnīcas – “Liepājas reģionālā slimnīca” un “Piejūras slimnīca”, pie tam “Liepājas reģionālā slimnīca” ir viena no septiņām daudzprofilu ārstniecības iestādēm Latvijā, **ārstu relatīvais skaits** Liepājā ir zemāks nekā vidēji Latvijā – 2024. gadā Liepājā bija 31,6 ārsti uz 10 000 iedzīvotāju (214 ārsti), vidēji Latvijā 34,4; pozitīvi, ka ārstu skaits dinamikā pieaug (skatīt 15. attēlu). Ģimenes ārstu, pediatru un internistu skaits, kuri sniedz primārās veselības aprūpes pakalpojumus, Liepājā ir augstāks nekā vidēji valstī – 2024. gadā 10,8 uz 10 000 iedzīvotāju, vidēji Latvijā – 10,4. Dinamikā ģimenes ārstu, pediatru un internistu skaits kopš 2015. gada Liepājā ir pieaudzis par 7%, sasniedzot kopējo skaitu 73 ārstus.

15. attēls. Ārstu relatīvais skaits 2015.-2024. gadā, uz 10 000 iedzīvotāju

Valsts apmaksāto ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju raksturo veselības aprūpes pieejamību valstī. Liepājā valsts apmaksāto ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju ir līdzīgs kā vidēji Latvijā (skatīt 16. attēlu). Sākoties Covid-19 pandēmijai, 2020. gadā apmeklējumu skaits strauji saruka, 2021. gadā pieauga un kopš 2022. gada saglabājas nemainīgs un ir zemāks kā pirmspandēmijas līmenī. Tā kā valsts apmaksāto ambulatoro apmeklējumu skaitu rēķina pēc iestādes atrašanās vietas, tad rādītāju ietekmē “Liepājas reģionālā slimnīca” un “Piejūras slimnīca”, jo ārstu sniegtos aprūpes pakalpojumus Liepājā saņem arī apkārtējo novadu iedzīvotāji.

16. attēls. Valsts apmaksāto ambulatoro apmeklējumu skaits 2015.-2024. gadā, uz 1 iedzīvotāju

Mājas vizīšu skaits, kā arī mājas vizīšu īpatsvars no visiem ambulatorajiem apmeklējumiem Latvijā ik gadu samazinās, arī Liepājā ir samazinājies no 0,11 vizītēm uz 1 iedzīvotāju 2015. gadā līdz 0,06 vizītēm uz 1 iedzīvotāju 2021.-2023. gadā; 2024. gadā mājas vizīšu skaits ir pieaudzis līdz 0,10 vizītēm uz 1 iedzīvotāju (skatīt tabulu). Mājas vizītes 2024. gadā Liepājā veidoja 1,55% no visiem apmeklējumiem, kas salīdzinoši ir augsts īpatsvars.

Saīsinājumi:

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

LV – Latvija

PREDA – Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrs

SAS – Sirds un asinsvadu slimības

SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs

SSK-10 – Starptautiskā statistiskā slimību un veselības problēmu klasifikācija, 10. redakcija

VISUMS – Valsts infekcijas slimību uzraudzības un monitoringa sistēma